

ISBN NO : 978-605-05-1754-5
ESER ADI : UYGULAMACI GÖZÜYLE ULUSLARARASI
ANDLAŞMALAR HUKUKU
YAZAR ADI : FIRAT SUNEL
YAYIM YILI : 2023

UYGULAMACI GÖZÜYLE ULUSLARARASI ANDLAŞMALAR
HUKUKU

ÖDEMELİ İSTEME VE GENEL DAĞITIM

YETKİN Basım Yayım ve Dağıtım A.Ş.

Strasburg Caddesi No: 31/A 06430 Sıhhiye / ANKARA

Tel : 0 (312) 231 42 34 (35) – 232 03 43 Faks: 229 87 85

Şube: Abide-i Hürriyet Cad. No: 158 34381 Şişli / İSTANBUL

Tel: 0 (212) 234 50 56 (57) Pbx Faks: 0 (212) 234 50 58

e-mail: yetkin@yetkin.com.tr <http://www.yetkin.com.tr>

Yayınevi Sertifika No: 47453

Yayın Kodu: ISBN 978-605-05-1754-5

© Yetkin Yayınları 2023

Dizgi: YETKİN Elektronik Yayımcılık Sistemleri

Baskı: YETKİN BASİMEVİ

Kâzım Karabekir Caddesi No: 95/7-8-10

Tel: 0 (312) 341 00 06 06060 ANKARA

Matbaa Sertifika No: 47452

Fırat SUNEL

**Uygulamacı Gözüyle
ULUSLARARASI ANDLAŞMALAR
HUKUKU**

Ankara 2023

Arsal, Sadri Maksudi: Türk Tarihi ve Hukuk, TTK Yayınları B.2, Ankara, 2020

Aybay, Rona: Uluslararası Andlaşmaların Türk Hukukunda Yeri TBB Dergisi, S.70. 2007 (s.187-213)

Aybay, Rona: Türk Hukukuna Göre Milletlerarası Antlaşmalarla Kanunlar Arasındaki Altlık Üstlük İlişkisi, II. Millî İdare Hukuku Kongresi: İdari Yargının Dünyada Bugünkü Yeri, 1993 Ankara.

<http://tbddergisi.barobirlik.org.tr/m2007-70-320> (Erişim tarihi: 29.10.2023)

Aybay, Rona: Uluslararası Antlaşmalar konusunda Türk hukukunun önemli bir eksikliği: “Ön-denetim” Mülkiye Dergisi Cilt 32 Sayı: 258 Ocak 2008, s.17-47 <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/637> (Erişim tarihi: 29.10.2023)

Aybay, Rona: Uluslararası Antlaşmaların Türk Hukukundaki Yeri, TBB Dergisi, S.70, 2007, s.187-213 <http://tbddergisi.barobirlik.org.tr/m2007-70-320> (Erişim tarihi: 29.10.2023)

Aust, Anthony: Modern Treaty Law and Practice, Cambridge Üniversitesi Yayınları, B.2, Cambridge 2007.

Aust, Anthony: Handbook of International Law, Cambridge Üniversitesi Yayınları B.2, Cambridge 2010 (Handbook)

Bederman, David J.: “International Law in the Ancient World”, Routledge Handbook of International Law, Abington 2008, (Edt. Armstrong, D.)

Bilge, Suat: Türk Hukukuna Göre Milletlerarası Andlaşmaların Akdi, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, 1968, C.XXII, S.2 s.97-149. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/37190> (Andlaşmalar) (Erişim tarihi: 29.10.2023)

Bilge, Suat: Milletlerarası Hukuka Göre Milletlerarası Andlaşmaların Akdi, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, 1969, C.24, S.3 s:1-39. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/37050> (Erişim tarihi: 29.10.2023)

Bilge, Suat: Milletlerarası Adalet Divanı’nın Korfı Boğazı Davası (İlk İtiraz) Hakkında Verdiği 28 Mart 1948 Tarihli Karar, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, Yıl:1955, C:10 S.01

<https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/50940>
(Korfu Boğazı) (Erişim tarihi: 29.10.2023)

Borgen, Christopher J.: “Treaty Conflicts and Normative Fragmentation”
The Oxford Guide to Treaties (Edt. Hollis, D. B.), Oxford
Üniversitesi Yayınları, Birleşik Krallık, B.1, 2012, s.448-471
(Treaty Conflicts).

Bradley, Curtis A.: “Treaty Signature”, The Oxford Guide to Treaties (Edt.
Hollis, D. B.), Oxford Üniversitesi Yayınları, Birleşik Krallık, B.1,
2012, s.208-219 (Treaties).

Can, Hacı: Türk Hukuk Düzeninin Milletlerarası Hukuka Açıklığı, Yasama
Dergisi, S.12 Mayıs-Haziran-Temmuz-Ağustos 2019, s.5-65
[1121194 \(dergipark.org.tr\)](https://dergipark.org.tr/1121194) (Türk 15.12.2022)

Caşın, Mesut Hakkı: Modern Uluslararası Hukukun Temel Esasları,
Yeditepe Üniversitesi Yayınları, B.1, Ocak 2019.

Caşın, Mesut Hakkı: Uluslararası Andlaşmalar Hukuku, Yeditepe
Üniversitesi Yayınları, 2020.

Corten, Oliver – Klein, Pierre: The Vienna Conventions on the Law of
Treaties, Oxford Press, 2011.

Cremona, Marise: “Who Can Make Treaties? The European Union”, The
Oxford Guide to Treaties (Edt. Hollis, D. B.), Oxford Üniversitesi
Yayınları, Birleşik Krallık, B.1, 2012, s.93-124 (Who Can Make
Treaties?).

Çelik, Edip: Milletlerarası Hukuk, Birinci Kitap (İstanbul, 1987)
(Milletlerarası Hukuk)

Çelik, Edip: 1961 Anayasasının Milletlerarası Andlaşmalarla İlgili
Hükümleri, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası,
1962, C.28, S.2, s.335-348
<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/96708> (Erişim
tarihi: 29.10.2023)

Çelik, Edip: Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin Türk Hukukundaki Yeri
ve Uygulanması, İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi, Yıl:1988, Sayı
1-3, s.47-56) (AİHS) [https://dergipark.org.tr/tr/download/article-
file/ 13700](https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/13700) (Erişim tarihi: 29.10.2023)

Doğan, İlyas: Devletler Hukuku, Astana Yayınları, B.2, Kasım 2013.

Ergül, Ozan: Anayasa Mahkemesi’nin TBMM İçtüzük Değişikliğini İptal
Kararı Işığında Yasama Yöntemine Bir Bakış, s.33-130.

<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/629029> (Erişim tarihi: 29.10.2023)

Erim, Nihat : Devletlerarası Hukuk ve Siyasi Tarih Metinleri, Cilt 1, 1953.

Erođlu, İzzet: 1982 Anayasası Döneminde Uluslararası Antlaşmaların TBMM’nde Görüşölmesi ve Denetimi, TAAD, C.2 Yıl:2 S.4 (20.1.2011) s.291-351 https://www.researchgate.net/publication/325794104_1982_Anayasasi_Doneminde_Uluslararası_Antlaşmaların_TBMM'de_Görüşölmesi_ve_Denetimi (Erişim tarihi: 29.10.2023)

Gözler, Kemal: Anayasa Hukukunun Genel Teorisi, Bursa 2011, Cilt I-II.

Gözler, Kemal: Türk Anayasa Hukuku, Bursa 2000.

Gözler, Kemal: "İnsan Hakları Normlarının Anayasaüstölüğü Sorunu", *Türkiye’de İnsan Hakları*, Ankara, TODAİE Yayını, 2000, (s.25-46) <https://www.anayasa.gen.tr/insan.htm> (Erişim tarihi: 29.10.2023) (İnsan Hakları Normlarının Anayasaüstölüğü)

Gözler, Kemal: “Uluslararası Andlaşmaları Akdetme ve Onaylama Yetkisi: Bir Karşılaştırmalı Anayasa Hukuku İncelemesi”, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Faköltesi Dergisi, C:56, S:2 (Nisan-Haziran 2001), s.71-101 <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/36254> (Erişim tarihi: 29.10.2023)

Gözler, Kemal, Kemal, Cumhurbaşkanının Uluslararası Sözleşmeleri Feshetme Yetkisi Var Mı? İstanbul Sözleşmesinin Feshi Hakkında 3718 Sayılı Cumhurbaşkanı Kararı Üzerine Eleştiriler https://www.anayasa.gen.tr/ua-sozlesme-fesih.htm#_ftnref5 (Erişim tarihi: 29.10.2023)

Grant, Thomas D.: “Who Can Make Treaties? Other Subjects of International Law”, The Oxford Guide to Treaties (Edt. Hollis, D. B.), Oxford Üniversitesi Yayınları, Birleşik Krallık, B.1, 2012, s.125-149 (Treaties).

Gündüz, Aslan: Milletlerarası Hukuk, Savaş Yayınevi, B.9, Ekim 2018 (Milletlerarası Hukuk).

Gündüz, Aslan: Ege Denizi Kıta Sahanelığı Davası ve Bazı Düşünceler, İstanbul Üniversitesi Hukuk Faköltesi- Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni, Yıl:1983, C.:3, S.2 s.11-23

- Halatçı Ulusoy, Ülkü:** Türk Hukukunda Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine Göre Uluslararası Antlaşmaların Yapımı ve Sona Ermesi, Yetkin Yayınları, Kasım 2021. (Türk Hukukunda Uluslararası Antlaşmalar)
- Halatçı Ulusoy, Ülkü:** Uluslararası Gemi Adamları Sözleşmesi (STCW1978) ve Değişiklikleri Örneğinde Antlaşmaların Türk Hukuku'nda Yürürlüğü ve Yargısal Denetim Sorunu, AÜHFD, S.62(2) 2013, s.501-537
<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/623032> (Erişim tarihi: 29.10.2023) (STCW1978)
- Hollis, Duncan B.:** "Defining Treaties", The Oxford Guide to Treaties (Edts. Hollis, D. B.), Oxford Üniversitesi Yayınları, Birleşik Krallık, B.1, 2012, s.11-45 (Defining Treaties).
- Höbek, Tufan:** Türk Hukukunda Andlaşmaların Yapılması ve Yargısal Denetimi, Adalet Yayınevi, B.1, Ankara 2013.
- Karakoç, İrem:** Türk Hukuk Tarihinde Uluslararası Andlaşmaların Uluslararası Hukukun Gelişim Sürecindeki Yeri, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 6, S.2, 2004 (s199-253)
- Korontzis, George:** "Making the Treaty", The Oxford Guide to Treaties (Edt. Hollis, D. B.), Oxford Üniversitesi Yayınları, Birleşik Krallık, B.1, 2012, s.177-207.
- Lütem, İlhan:** Devletler Hukuku Dersleri, Ankara 1956, Cilt:1 (Nakleden Suat Bilge <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/42/409/4489.pdf>)
- McNair, Arnold Duncan (Lord):** The Law of Treaties, Oxford Üniversitesi Yayınları, Birleşik Krallık, 1961.
- Murphy, Sean D.:** Principles of International Law, Thomson Reuters, B.2, ABD 2006 (Principles).
- Olufemi, Elias:** "Who Can Make Treaties? International Organisations", The Oxford Guide to Treaties (Edt. Hollis, D. B.), Oxford Üniversitesi Yayınları, Birleşik Krallık, B.1, 2012, s.73-92.
- Özman, Aydoğan:** Milletlerarası Anlaşmalarda Çekinceler, AÜ Hukuk Fakültesi Yayınları, Ankara-1970 <https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/20.500.12575/10429/Milletleraras%C4%B1%20Anla%C5%9Fmalarda%20%C3%87ekinceler%20%28%C4%B0htiraz%C3%AE%20Kay%C4%B1tlar%29.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (Erişim tarihi: 29.10.2023)

- Özturanlı, Beyza:** Uluslararası Hukuk Komisyonu Çalışmaları
Çerçevesinde Uluslararası Andlaşmalara Getirilen Çekincelere
İlişkin Hukuki Rejim, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler
Dergisi 2012 (C.11 S.12) s.471-505
- Pazarcı, Hüseyin:** Uluslararası Hukuk, Turhan Kitabevi, B.19, Ankara 2020
(Uluslararası Hukuk).
- Pazarcı, Hüseyin:** Uluslararası Hukuk ve Türk Hukukuna Göre Anlaşma
Kavramı, MHB, Y.10, S.1-2, 1990, s.151-163 (Anlaşma Kavramı).
- Servet, Armağan:** “1982 Anayasasında Uluslararası Antlaşmaların
İmzalanması ve Onaylanması Sistemi”, Anayasa Yargısı Dergisi,
S.17, Ankara, 2000, s.340-362
- Shaw, Malkolm N.:** Uluslararası Hukuk, Ankara, 2017, B.8
- Soysal, İsmail:** Türkiye’nin Siyasal Andlaşmaları, C.1, TTK Yayınları,
2000.
- Soysal, Mümtaz:** Uluslararası Antlaşmalar Konusunda Anayasa Yargısı,
Anayasa Yargısı Dergisi, S.14 Ankara 1997, s.171-187
<https://ayam.anayasa.gov.tr/media/6467/mumtazsoysal.pdf> (Erişim tarihi:
29.10.2023)
- Söyler, Yasin- İba, Şeref;** Yeni Hükümet Sistemi’nde Cumhurbaşkanlığı
Kararnamesi ile Cumhurbaşkanlığı Kararının Nitelik Farkı ve Hukuki
Sonuçları. Anayasa Yargısı Dergisi, Cilt 36, Sayı 1 (2019) s.195-
223
- Sur, Melda:** Uluslararası Hukukun Esasları, Beta Basım Yayım Dağıtım
A.Ş., B.14, İstanbul 2020.
- Toluner, Sevin:** Milletlerarası Hukuk (Giriş, Kaynaklar) (Prof. Dr. Sevin
Toluner’in ders notlarından) Beta Yayınevi B.2, İstanbul 2019
- Toluner, Sevin:** Limni Adası’nın Hukuki Statüsü ve Montrö Boğazlar
Konvansiyonu, Milletlerarası Hukuk Açısından Türkiye’nin Bazı
Dış Politika Sorunları, B.2, İstanbul 2004
- Tunç, Hasan:** Milletlerarası Sözleşmelerin Türk İç Hukukuna Etkisi ve
Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Türkiye İle İlgili Örnek Karar
İncelemesi, Anayasa Yargısı Dergisi, S.17, Ankara 2000, s.174-
192.
https://www.anayasa.gov.tr/files/pdf/anayasa_yargisi/anayargi/tunc.pdf
(Erişim tarihi: 29.10.2023)

Ulusal, Şemsettin: İslam Hukukunda Uluslararası Andlaşmalar, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İslam Hukuku Ana Bilim Dalı Doktora Tezi, Ankara 2006.

Ünal, Orçun: Ant Kelimesinin Kökeni Üzerine, Acta Turcica Çevrimiçi Tematik Türkoloji Dergisi, Y.5, S.2, Temmuz 2013, s.1-8.

Yılmaz, Ejder: Hukuk Sözlüğü, Yetkin Yayınları, B.6, Ankara 2001.

Yüksel, İsmail: 1982 Anayasasına göre Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin Kanun Yapma Yetkisi (Doktora Tezi, İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Ankara 2018.
<http://repository.bilkent.edu.tr/bitstream/handle/11693/46655/10188037.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (Erişim tarihi: 29.10.2023)

Yüksel, İsmail: 6771 sayılı Anayasa Değişikliği Kanunu'nun Ardından Kanun Yapma Yöntemi, Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi 7(2) 2017, s.252-272 <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/744978> (Erişim tarihi: 29.10.2023)

Zimmermann, Andreas, ve diğerleri (Karin Oellers-Frahm, Christian Tomuschat, Christian J. Tams) The Statute of the International Court of Justice, Oxford Yayınları, 2. Baskı, 2012.

Uluslararası Sözleşmelere Atıf Yapılan Danıştay Kararları, Danıştay Dergisi Yıl:2012 S.131 s.11-53.

<http://dip21.bundestag.de/>

<https://www.icj-cij.org/en>

https://legal.un.org/diplomaticconferences/1968_lot/docs/english/sess_1.pdf

<https://legal.un.org/ilc/>

<https://publications.parliament.uk/>

<https://sozluk.gov.tr/>

<https://untreaties.org>

<https://www.chathamhouse.org/>

<https://www.coe.int>

<https://www.gov.uk/government/publications/>

<http://www.legislation.gov.uk/>

<https://www.state.gov/s/l/treaty>

<https://www.tbmm.gov.tr>

<https://www.ttk.gov.tr/>

[https://www.wto.org.](https://www.wto.org)

<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/>